

Minnesanteckningar, Hållbara bygder 2, Krylbo 2007-11-16

Deltagare:

Birgitta Backlund, LBR Stockholm,	birgitta@varmdoforeningsrad.se	0708-404204
Lotta Johansson, LBR Stockholm,	lotta@varmboforeningsrad.se	070-2460402
Kenneth Nilshem, SV Dalarna - Gävleborg	kenneth.nilshem@sv.se	070-6513544
Jörgen Norin, Hultabygdens kretslopps förening	jorgen.norin@lio.se	070-6475555
Bernt Lindberg, BioMobil	bernt.lindberg@telia.com	023-29912
Anitha Barrsäter, Svartådalen BU	anitha.barrsater@euroconnect.se	
Per-Åke Johansson, Hultabyggdens kretslopps förening,	per-ake.johansson@cio.se	
Jan Forsmark, Visimo kompetens, Sätra Brunn	j.forsmark@telia.com	
Kristina Nilssen, Långheds Bygdeförening	havero64@hotmail.com	0271-13142
Olle Berglund, Ovanåkers kommun	olle.berglund@hotmail.com	0271-57347
Torbjörn Thalín, Naturskyddsföreningen		tel o fax 0234-223062
Bo Lundstein, Trönöbygden	info@tronobygden.se	0270-427762
Jonas Westman,	jonas.westman@soderhamn.com	070-3799329
Johan Boström, Sollerö sockenförening, LBR Dalarna	johan.bostrom@mora.se	070-6448283
Christina Bröms, Sollerö sockenförening, LBR Dalarna	christina.broms@utb.mora.se	073-5611007
Monica Gustavsson, Österviks byalag, aina	monica@hotmail.com	0586-726030
Sivert Gustavsson, Österviks byalag, LBR Örebro	gsns@telia.com	0586-726030
Sten MY Widhe, SNF	widhe@telia.com	0223-49222
Börje Achren, Länsbygderådet W	borje.achren@w.lrf.se	070-6833991
Börje Johansson, Hultabygdens kretslopps förening,	hulta.norrgard@privat.utfors.se	013-42150
Olof Strok, Nordiska kulturlandskapsförbundet	olof@strok.nu	018-126685
Ulla Magnusson, SNF-Leksand	ulla.magnusson@naturskyddsforeningen.se	0247-23618
Ylva Grudd, SNF	ylva.grudd@naturskyddsforeningen.se	08-7026588
Håkan Tunon, CBM, SLU	hakan.tunon@cbm.slu.se	018-672591
Thomas Norrby, SLU	thomas.norrby@sol.slu.se	0705-671889
Inga Rundström, CUL, SLU	inga.rundstrom@av.se	073-7234924
Marie Byström, CBM, SLU	marie.bystrom@cbm.slu.se	0703-146710
Anders Tivell, SLU	anders.tivell@sol.slu.se	070-4036034
Uno Lundback, Hela Sverige ska leva	uno.lundback@bygde.net	070-6000430
Hillevi Helmfrid, Hållbar utveckling – Process och Perspektiv,	hillevi.helmfrid@post.utfors.se	0703-755600
Rebecka Milestad, CUL, SLU	rebecka.milestad@sol.slu.se	018-672089

Presentation av deltagarna

Uno Lundback hälsar alla välkomna och alla deltagare presenterar sig kort.

Hållbara bygder 1, **OH bifogas**.

Bakgrund till Hållbara bygder 2

Hela Sverige ska leva är sammanhållande på nationell nivå för projekten inom Hållbara bygder.

Power point skickas ut med minnesanteckningarna.

- Hållbara bygder 1 pågick 2003-2006
- Hela Sverige ska leva var sammanhållande i det nationella projektet
- Arbetet innebar att skapa en ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet på landsbygden
- 14 pilotbygder deltog
- Lokala utvecklingsplaner med stark demokratisk grund fungerade som bas för arbetet
- Resulterade i nya produkter och verksamheter samt lokal samförvaltning av skyddad natur
- Många skrifter producerades om metoder och processer

- I slutet av projektperioden kom nya insikter om problem med klimatförändringar, oljetillgången, ekosystem som riskerar att slås ut etc.
- Vår uppfattning är att landsbygden är avgörande för de förändringar som är nödvändiga i hela samhället

Fakta om Hållbara bygder 2

- Projektperiod oktober 2007 – december 2008
- Total budget nationellt, ca 1,6 miljoner + forskarinsatser
- Finansiering, SJV (Jordbruksverk), CBM (Centrum för biologisk mångfald) och HSSL (Hela Sverige ska leva)
- Andra samarbetspartners, SLU (Sveriges lantbruksuniversitet), SNF (Svenska naturskyddsföreningen), LRF (Lantbrukarnas riksförbund)
- Ca 25 pilotbygder ska skapas i hela landet
- Tema: Klimat, energi och miljö
- Vi ska använda mentorer med specialkompetens för att hjälpa till i bygderna
- Projektet kommer att genomföra aktiviteter, stormöten och ta fram ett handledningsmaterial
- Vi ska inspirera andra genom att skapa goda exempel
- Vi är inte ensamma! I bl. a. England så pågår ett stort arbete med ”Transition Towns” (Städer som jobbar aktivt för att bli miljömässigt hållbara.)

Hållbara bygder 2, målsättning

Att finna nya sätt för ett gott liv när oljan minskar, klimatet förändras och ekosystemen försvagas.

- Öka kunskapen om hållbar lokal utveckling bland målgrupperna
- Förbättra landsbygdspolitiken i hållbar riktning
- Öka förmågan hos medverkande bygder till att på ett uthålligt sätt utveckla sina lokalsamhällen

Centrum för biologisk mångfald

Håkan Tunon från Centrum för Biologisk Mångfald (CBM) på Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) berättade att 2005 startade CBM vars uppdrag är att ta fram ett nationellt program för att ta till vara lokal och traditionell kunskap. Informationsblad om NAPTEK (Nationella Programmet rörande Traditionell Ekologisk Kunskap) fanns tillgänglig för den intresserade.

Föreläsning om klimathotet: Du nya sköna värld...men med fundamentalt ändrade förutsättningar...

Rebecka Milestad, Centrum för uthålligt lantbruk, SLU, föreläste om klimathotet och dess konsekvenser. Föreläsningen kommer att finnas på dvd samt på nätet inom kort men då med Johanna Björklund, SLU, som föreläsare. Titta på också på www.cul.slu.se där finns mycket material.

Rebeckas power point bifogas minnesanteckningarna.

Reflektioner efter föreläsningen:

Delar ni bilden? Omgivningen? Hur kommunicera detta med andra?

- En femte punkt borde läggas till som handlar om resursbrist bl. a. bristen på mat.
- Naomi Kleins nya bok Chockdoktrinen är mycket intressant. Den handlar om vad som kan hända när ett land är i chock. Vi behöver förebygga panikbeteenden.

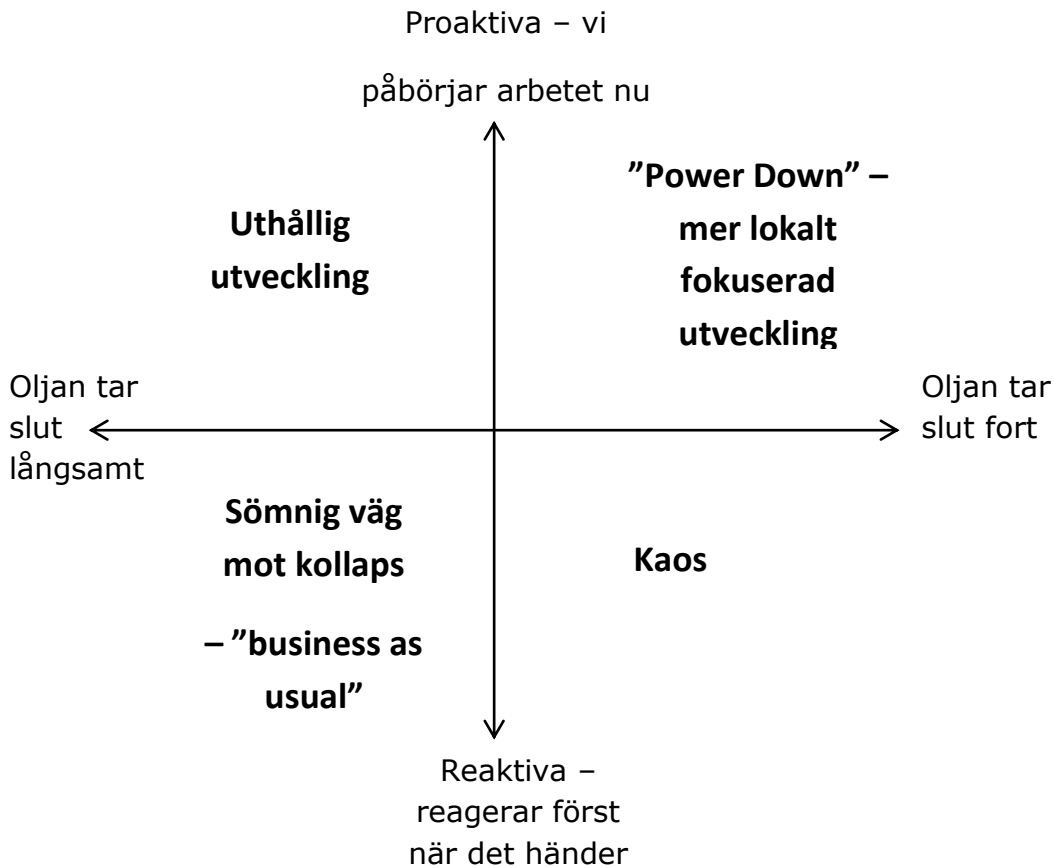
- De innovationer forskarna kommer med är traditionella dvs. nya tekniska lösningar, de handlar inte om förändrat beteende. Hur beteenden och tankemönster kan påverkas är en viktig fråga som inte uppmärksammas tillräckligt.
- 84 miljoner ton fat olja kol osv. utvinns. Av dessa exporteras 40 miljoner fat. Den inhemska förbrukningen i oljeländerna ökar. 2020 kan bli en vändpunkt där ingen olja finns på världsmarknaden?
- Ny olja i Arktis? Ingen vet.
- Opinionsen inte mogen än tycker en del politiker; Hur ska den mogna?
- Politikerna rädda för att ställa krav på medborgarna. Medborgarna väntar på politiska direktiv.
- Situationen är förmodligen värre än vi tror och kommer att accelerera. Vi behöver också räkna med de negativa destruktiva krafterna.
- Orimligt att öka energiförbrukningen vi behöver ändra våra levnadsvanor t.ex., minska köttkonsumtion och resevanor.
- Vad kan vi lära av 70-talets oljekris och kärnkraftskampanjen; Vad gör vi nu? Agitation och handling. Detta projekt bidrar till att hitta lösningar
- Det behövs helhetsperspektiv med genomtänkta lösningar.
- Vi har missuppfattat ordet kretslopp. Naturen optimerar utifrån resurserna som finns på platsen. Det finns inte en lösning, det finns många.
- Attraktiva visioner/lösningar behövs.
- Paniklösningar behöver motverkas.
- Billig energi har skapat denna situation. Vissa hur vi kan göra.
- Vi behöver ändrade strukturer för att nå till ett lågenergisamhälle.
- Vi måste börja med barnen. Eldsjälar behövs för att engagera barnen.
- Biobrännslut är kanske inte någon räddning. Etanolproduktion löner sig inte.
- Media en stor bov i sammanhanget, driver på konsumtionssamhället.
- Nya värdeskalor behövs.

Transition Towns

Inspelning av föredrag om Transition Towns (transition är omställning/övergång) från en konferens: Rob Hopkins, föredragshållaren, börjar med att ursäkta att han inte kunde delta i egen person eftersom han beslutat att inte flyga mer. Skulle han flugit till konferensen så skulle han ha bidragit med 1400 kg kol till atmosfären. Alltså lika mycket som en framtida årsförbrukning kan komma att bli om vi ska fördela mellan oss alla vad som vi möjligen kan släppa ut per år.

Många pratar idag om klimathotet och det är allmänt accepterat. Mer i skymundan har den kommande oljebristen dock kommit. Och båda dessa stora megaförändringar kommer nu samtidigt och troligen tidigare än vi trott, kanske inom 5-10 år.

Vad gäller oljebristen så kan man se det som följer;

De samtidiga stora globala förändringarna, klimatförändring och kommande oljebrist, utgör de största utmaningar mänskligheten någonsin stått inför.

Men de utgör samtidigt en möjlighet. En möjlighet för det lokala och det är samtidigt den enda möjlighet mänskligheten har nu. Att relokalisera och återbygga starka lokala, självförsörjande samhällen med egen lokalproduktion av olika slag.

Men för detta så måste vi agera och förbereda oss nu.

Vi måste skapa en god vision om vad vi vill uppnå.

Dessa kommande förändringar kan ju innebära att vi kan skapa ett bättre samhälle som stämmer mer med hur vi vill leva ett gott liv.

Rob säger här att vi skall återskapa lokal resiliens. Alltså att lokalsamhället ska kunna stå emot förändringar och bibehålla viktiga funktioner.

Lokal kompostering, lokal återanvändning, lokal produktion, lokala byggnadsmaterial etc. är alla exempel på saker som stärker lokal resiliens.

Transporter är en akilleshäla. I England finns 30 miljoner fordon, som om de skulle gå på biobränsle som produceras i England skulle kräva 4 ggr all åkerareal i England eller att man byggde 64 nya kärnkraftverk. Det går inte och det pekar tydligt på att vi måste börja relokalisera.

För bara 30 år sedan gjordes merparten av våra förnödenheter lokalt och sedan importerade vi det extra som vi ville ha för att lyxa till det. Nu är det tvärtom. Nu görs merparten där det för tillfället är billigast i världen och vi gör själva kanske lite extra, lyxen. Detta måste ändras helt.

Rob gick sedan över till att berätta historien om staden Totnes och hur de gett upphov till ens stor rörelse i UK, Transition Towns.

Totnes är en stad i sydvästra England på 6000 invånare. De började för två år sedan med att pratat om hur de skulle kunna ställa om inför det dubbla hotet av klimatförändring och oljebrist.

- De höll på i nära ett år med medvetandegörande. Alltså att få folk att få upp ögonen för att stora förändringar stod för dörren. De höll filmvisningar med efterföljande fråge- och diskussionsstunder och de höll en serie föredrag om dessa ämnen.
- Samtidigt arbetade de med att söka allianser av olika slag bl.a. med andra grupper som var inne på liknade frågor.
- Efter ett år höll man en stor manifestation för ett fira och markera att nu satte man igång med arbete. Borgmästaren höll tal och man var ca 400 personer på mötet.
- En metod man använt mycket är s.k. öppet forum. Man har haft öppna forum om mat, energi, byggande, psykologin när man ställer om, konst, etc.
- Man ser det som mycket viktigt att lära av de äldre i bygden. De som var med innan den billiga oljan ställde om hela samhället. De som vet hur det såg ut, hur man förhöll sig till varandra och hur man arbetade.
- Man gjorde s.k. sårbarhets revisioner av oljan för olika företag i lokalsamhället. Man analyserade var i systemet de använde olja och hur mycket. Sedan satte man priset till 80 dollar fatet, 100 dollar fatet och 120 dollar fatet och såg vad som hände och hur företaget skulle klara detta.
- Man höll kurser i gammal och ny kunskap som behövs inför en omställning, powerdown.
- Planterade fruktträd.
- Man införde en lokal valuta, Totnes pund.
- Man sammanställde en katalog över alla som producerade mat i lokalsamhället.
- Man gjorde analyser av markanvändningen på jordebruken runt stan.
- Man började berätta historier om omställningen i skolorna.
- Ett lokalt energibolag etablerades.
- Man anordnade fröbytdagar.

Deras 12-stepsprogram se bilaga till detta utskick

Idag har mer än 50 städer, byar och bygder anslutit till Transition Towns och mer än 200 städer har börjat arbeta med frågorna.

Avslutningsvis citerade han Anundati Roy; "A new world is not only possible. She is on her way. On a quiet day I can hear her breathing"

Mer information kan du titta på:

- <http://transitiontowns.org/TransitionNetwork> - information about the Transition Network
- <http://transitiontowns.org/TransitionNetwork/Mulling> - listing of communities that are talking to us regarding the possibility of adopting/adapting the transition model for themselves
- <http://transitiontowns.org/TransitionNetwork/Newsletter> - included details of new transition training courses
- <http://transitionculture.org/> - Rob Hopkin's blogg
- [www//tansionculture.org](http://www.transitionculture.org) filmen
- www.thealdrum.com

Diskussion:

Endast oljebristen och klimatfrågan var med. För att täcka problematiken behöver också ekosystemtjänster och hotande social kollaps (pga. orättvis fördelning) vara med.

Det är orimligt att fortsätta utnyttja tredje världen för att täcka våra behov. Ex odling av biobränsle i tredje världen som förstör regnskog eller där marken skulle ha behövt användas till lokal mat produktion.

- Lokala ekonomidagar i Västerås? Information kan fås från Jan Forsmark bifogas.
- **Se bilaga** till minnesanteckningarna från Ylva Grudd.
- Intressant att målet för Transition Towns är öppet. Det ger flexibel planering, man lyckas även om man inte når ett exakt mål.
- HSSL nyproducerande skrifter inom olika områden finns på www.bygde.net massor av exempel och mycket kunskap. Skriftserie finns och ny inspirationsskrift är på gång.
- Samarbete med kommunen; Sala bra samarbete med kommunen
- Alla frågor är kommunala frågor!
- Om man göra ett bra jobb skapar det förtroende även hos kommunen.
- Värmdö kommun föreningsrådet gjorde info filmer om vikten av välfungerande enskilda avlopp.
- Söderhamns kommun bra samarbete.
- Vem har överblick över allt som redan görs?

World Café

Gruppdiskussioner av de tre frågorna nedan.

Fråga 1: I förhållande till de problem vi berört idag, vad ger dig hopp?

- Tro på människans förnulighet. ****
- USA börjar mjukna.***
- Eldsjälar (T.ex. i lokala utvecklingsgrupper)***
- Solen är gratis **
- Det finns insikter, kunskaper, erfarenheter och vilja.**
- Frågorna är på agendan! **
- Människans drivkraft överlevnadsinstinkt och uppfinningsförmåga. **
- Att hitta framkomliga vägar och alternativ till dagens samhälle. *
- Goda exempel ger ringar på vattnet. *
- Viljan att göra gott.*
- Lokalt engagemang är en jättepotential.*
- Vi slösar. ”Alltså finns det resurser!”*
- Att olja tar ”slut” fortare än klimaten och ekosystemen.*
- Att överföra befintlig kunskap från de äldre.*
- FN:s klimatpanels tydliga budskap.*
- Gammal kunskap kan bli ny teknik. *
- ICT: Bra lösningar kan spridas fort.
- Barnen inger hopp.
- Den kunskap som behövs finns.
- Nya innovativa organisatoriska lösningar (t.ex. beställningstrafik)
- Vi går mot något som är långsammare.
- Mer socialt.
- Tillåta utvecklingsprocesser med möjlighet att ”göra fel” för att komma framåt.

- Ungdomars ökade medvetenhet.
- Underifrånperspektiv.
- Informationssamhället och globaliseringen som ger stort genomslag för budskapet.
- Inget är omöjligt.
- Allas samverkan kan lösa utmaningarna
- I framtiden kan det bli ett mycket bättre samhälle. I dag är nr ett ”shopping” och nr två TV. Dessa båda borde gå att konkurrera ut!
- Framtiden.
- Spirande samverkan.
- Lokal produktion får vind i seglen igen.
- Att vi sitter här! Det händer något!
- Landsbygden i Sverige.
- Teknik möjliggör distansarbete.
- Ekonomiskt utrymme för att köpa lokalproducerade livsmedel och andra varor.
- Hög medvetenhet i det här rummet.

Fråga två: Om du var säker på att lyckas, vad skulle du då göra?

- Jag skulle ge skolan möjlighet att lära ut odling praktiskt.*****
- Skapa en lokal livsmedelsproduktion och försäljning*****
- Producera hållbar energi.*****
- Skapa modeller för försörjning som kommer att behövas.*****
- Bygga ett fossilfritt, energisnålt kommunikationssystem medan resurserna ännu finns.****
- Få stad och land att gå hand i hand.***
- Göra biogas av sopor och slam.***
- Rötgas anläggningar och solfångare på alla tak.***
- Ta var på de äldres kunskap om hur man klarar sig när det blir kris och resursbrist.**
- Nya värdeskalor; T.ex. grön och social ”BNP”.**
- Valla får.**
- Förbjuda icke sorterade avloppssystem.*
- Närproducera allt som går.*
- Utveckla solceller.*
- Skapa modeller för socialt och kulturellt liv som kommer att behövas.*
- Ta den lokala utvecklingen i egna händer gällande: energi, mat och de ekologiska sambanden.*
- Använda kreativitet och gammal kunskap. *
- Inspirera andra till handling och att se möjligheterna.*
- Få bort transfetter.
- Påverka politiker så att de vågar.
- Skapa rörelse i rätt riktning genom opinionsbildning som sedan kan ge nya förslag
- Jobba med kommunfolk.
- Börja med en symbolfråga.
- Söka optimal storlek för ”autonoma samhällen”.
- Ändra livsmedelsproduktionen till med lokal och kvalitativ.
- Utbilda alla politiker i kommunen!
- Göra så att det blir ”lätt att göra rätt”. Mycket praktiskt kunnande behövs.
- En revolution inom energiområdet.
- Ändra skattesystemet för vägar och fordon.
- Leverera till värmeverk det spill som växer idag.

- Bli stadsminister.
- Aktivera Naturskyddsföreningen
- Återanvändning av vatten.
- Miljövänliga resor.
- Kortare arbetstid för att ge förbättrad livskvalitet.

Fråga tre: Vad gör vi nu?

- Se till att ”frågan” finns med i varje LEADER-program.*****
- Riksorganisationen ska prioritera (intensionerna) i Hållbara bygder.*****
- Aktivera medlemmarna i lokala naturskyddsföreningen.*****
- Vi som är här: Lärandeprocesser/erfarenhetsutbyte/nätverk.****
- Skapa kontaktnät med närbesläktade organisationer: LRF, jägare, fiskare och hembygdsföreningar.***
- Vänta inte på andra, starta hos mig själv.***
- Skapa gemensam kunskapsgrund för gemensam plattform.**
- Engagera ungdomar genom att söka kontakt och dialog i skolan och på chattsidor.**
- Skapa goda exempel.*
- När vi kommer hem: sätta fart eller fortsätta vårt arbete.*
- Till alla organisationers årsmöten 2008: Dvd med material, enkla texter och 20-minuters bikupekoncept.*
- Visa var det finns tillgång till: kompetens, samverkan, finansiering, metoder och resurspersoner. Det ska vara tydligt att alla kan använda oss!*
- Jag vill få ihop det här med hur jag lever!*
- Hur ser vårt 12-stegsprogram ut?*
- Uppvakta kommuner, bl.a. Agenda 21-kontor.*
- Föra information vidare och förankra.*
- ”Skrämma” fram det som finns i människors sinne.*
- Dra igång aktiviteter på hemmaplan.*
- Samla folk hemma för att: visa Al Gores film, visa Rebeckas föreläsning och diskutera.*
- Kolla vad ”Öppet forum” är för att ev. pröva det hemma.
- Utvidgad grupp med lokala företag. Kvantifierbara mål.
- Hitta en lokal förankring av utveckling av lokala fordonsdrivmedel.
- Så frön till förändring hos barnen.
- Skapa lokal energiförsörjning
- Byta till hybridbil?
- Prova nya energigrödor.
- Rötning av biogas.
- Nyttja landskaphistoria i landskapsförvaltning (energi och naturvård).
- Projektet: lobbyarbete, samla erfarenheter och redovisa dessa lättillgängligt och överskådligt, ge fortsatt stöd, titta på goda exempel internationellt.
- Inspirera till att delta i Hållbara bygder
- Vad ska vi göra utanför?: samhällspåverkan, skapa resurser, metoder och verktyg.
- Skriva ansökningar till Hållbara bygder.
- Hem och berätta.
- Återföra erfarenhet inom projektet.
- Föra ut erfarenheterna (och nyttan).

Återsamling i stora gruppen

Deltagarna fick 5 runda klistermärken var, att fördela över de svar på frågorna som de ansåg viktigast att tänka på i det framtida arbetet. Här har dessa markerats med stjärna efter svaret.

Vilken fråga behöver jag ha svar på för att kunna bidra till det här projektet? (Utifrån det vi diskuterat hittills.)

Frågor till mig själv

- Hur får vi dem tända hemma? Frågan har diskuterats under dagen.

Till hela gruppen

- Är gruppen intresserad av flera möten? Sätra Brunn bjuder in. Man kan bada! Kan gälla regional eller nationell träffar.
- Poppel till energigröda, små produktionsenheter. Finns några lekkamrater? Bernt Lindberg undrar.
- Skapa intressegrupper (t.ex. nätverk) på HSSL:s hemsida inom t.ex. energi, transporter.
- Vad är en rimlig storlek, geografisk storlek? Optimal storlek för att jobba med detta? Naturlig samhörighet; social och geografisk tillhörighet. Ca 200 människor kan man kommunicera med.
- Hur kopplar vi ihop NAPTEK:s mål med Hållbara bygder 2?
- Hur skapar vi en ekonomisk modell för ett hållbart samhälle? Stor och viktig fråga som kan bli ett tema för framtida möten. Till exempel har Companion har gjort lokalekonomiska analyser.

Frågor till projektgruppen

- Hinner inte till 1 dec? Det är OK att komma senare, men kom in med intresseanmälan. Vi gör mjukstart.
- Hur många nationella seminarier? Under 2008 planeras 2 – 3 seminarier för erfarenhetsutbyte.
- Kan det bli mera pengar till HSSL? Miljödepartementet kommer att uppvaktas och vi hoppas på mera pengar.
- Slut dec. 2008? De projekt som ni startar eller ”gamla projekt” som ni fortsätter, kommer att kunna fortsätta efter 2008. Tänka på att det finns 70 kontaktpersoner till LEADER som kan vara en ingång till LEADER-programmet.
- Koppling till LEADER? Det finns pengar. Tomas Norrby redovisar att det kommer att tas fram en ”Kappa” dvs. en grundtext som grupperna kan använda vid ansökan, och sedan anpassa till lokala förhållanden och vad man vill göra. Vi kontaktar de som lämnar in intresseanmälan.
- Lokal finansiering?

Hur går det till att söka pengar?

Medel för att genomföra de lokala projekten i bygderna kan sökas från bl. a. Landsbygdsprogrammet, LEADER, länsstyrelser, kommuner och strukturfonderna. Det går bra att kontakta Uno Lundback om ni har frågor kring detta. Vi ska försöka samla på modeller och erfarenheter kring ansökningsförfaranden.

Organisationer att samarbeta med

Organisationer att samarbeta med kan vara: LRF, skogsägarföreningar, SNF, Companion, Hela Sverige ska leva genom t.ex.: LBR (Länsbygderåd), KBR (Kommunbygderåd)

Vad gör vi när vi kommer hem?

- Tänk globalt handla lokalt!
- Vi har varit här på en givande dag. Detta ska vi föra vidare när vi kommer hem.
- Vi vill vara med i Hållbara bygder 2!
- Jag ska sammanfatta dagen när vi har nästa kretsmöte i SNF.
- Jag ska kontakta länsstyrelsen.
- Stämna av om 14 d att jag gjort det jag lovat.
- Miljön i fokus.
- Jag ska försöka prat med politiker övertyga dem.
- Vi har 40 medlem i NSF. Jag ska försöka övertyga dem.
- Jag vill ringa runt till er som är här på mötet.

Avslutande kommentarer från arrangörerna

- Se detta som en uppstart. Diskussionen i samhället om klimathotet mm. kommer att stärka oss. Men tänk också på att förankringsarbetet kan ta ett år.
- Om någon har en miljöpolicy vill Uno Lundback ta del av den.
- Vi kommer att ringa till alla efter 14 dagar för att höra hur det går. Ylva och Tomas
- Föreläsningen som Rebecka höll finns inspelade. Om ni frågar så får ni den.
- Föreläsningen om Transition Towns av Rob Hopkins kan ni också få om ni frågar efter den. Kontakta Uno Lundback.
- Säg till om det är något ni behöver ex material, bollplank osv.

Alla som vill får ett vykort att skriva en uppmaning till sig själv. Dessa kommer att postas efter ca en vecka.

Avslutande ord

Uno Lundback tackar alla för en bra dag

Tips om litteratur hemsidor mm

Efter oljetoppen, Hur bygger vi beredskap när framtidsbilderna går isär, rapport av Hillevi Helmfrid och Andrew Haden, kan laddas ner från www.cul.slu.se/publikationer

Power down, options and actions for a post carbon world, bok av Richard Heinberg

Annat material finns på www.cul.slu.se/mangfunktionella

www.milleniумassessment.org om ekosystemtjänster

Sternrapporten: (Stern Review on the Economics of Climate Change) kallas populärt den uppmärksammade rapport som skrevs av den brittiske ekonomen Nicholas Stern.

Antecknat av Inga Rundström

Bilagor som bifogas e-post:

Power point från Uno Lundbacks presentation om Hållbara bygder 1 och 2

Power point från Rebecka Milestads presentation "Du sköna nya värld..."

Transition Towns 12-stepsprogram

Bilaga från Ylva Grudd, Idébok, Inspirationsverktyg för SNF:s kretsar och länsförbund att arbeta med hållbar landsbygdsutveckling